

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn

Herdenking Jan van Heukelum (1941-2024)

datum 21 januari 2025

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Jan van Heukelum die op 30 december jongstleden, drie dagen voor zijn tachtigste verjaardag overleed. Hij was voor de VVD twaalf jaar lid van de Eerste Kamer, van 13 juni 1995 tot 12 juni 2007.

Jan Johannes van Heukelum werd op 2 januari 1943 geboren in Grijpskerk. Hij ging naar de lagere school in zijn geboorteplaats en later in Hoogeveen, zat op de mulo in Assen en vervolgens op het gymnasium in Groningen. Later noemde hij zichzelf een echte noorderling. Ik citeer: "Boven Zwolle begint Nederland pas." Einde citaat.

Na de middelbare school volgde Jan van Heukelum de opleiding Personeelswerk aan de Sociale Academie in Hengelo en later deed hij nog een opleiding sociaal beleid aan de Technische Hogeschool Twente.

In de jaren zeventig werd hij hoofd personeel en organisatie in de kartonindustrie in Oude Pekela, vervolgens personeels- en organisatieadviseur in Groningen. Begin jaren tachtig stapte Van Heukelum over naar de zorg. Bij het Kruiswerk Drenthe was hij onder andere directeur Zorgverlening en aansluitend directeur van Thuiszorg Drenthe.

Eind jaren zestig werd Van Heukelum lid van het Gereformeerd Politiek Verbond. Na enkele jaren zegde hij zijn lidmaatschap op en vanaf 1982 was hij lid van de VVD. Hij zei daar zelf over dat hij – oorspronkelijk niet uit liberale kring – een duidelijke keuze maakte: via de theologie was hij liberaal geworden.

In 1995 werd Van Heukelum lid van de Eerste Kamer. Hij was woordvoerder binnenlandse zaken van de VVD-fractie en hield zich ook bezig met welzijn, landbouw en natuurbeleid.

Hij hield niet van veel omhaal van woorden, zoals bleek bij zijn inbrengen in de vaak lastige debatten over gemeentelijke herindelingen, het correctief referendum en de wijziging van de Grondwet over de benoeming van de commissaris van de Koningin en de burgemeester.

Toen hij in 2003 opging voor een derde termijn werd hij met voorkeursstemmen herkozen. In de tussentijd had hij het Eerste Kamerlidmaatschap vier jaar lang gecombineerd met het lidmaatschap van Provinciale Staten van Drenthe.

De senaat werd volgens hem ondergewaardeerd. Hij zei daarover tegen het Dagblad van het Noorden: "Onbekend maakt onbemind. (...) De kwaliteit van wetgeving staat voorop. Daarom vind ik een veel minder politiek geprofileerde Eerste Kamer wenselijk. Het is geen machtsinstelling die de wereld kan veranderen."

Bij zijn afscheid van de Eerste Kamer in 2007 zei toenmalig Kamervoorzitter Timmerman-Buck, en ik citeer: "De bijdrage van Jan van Heukelum is altijd duidelijk herkenbaar. Zijn inbrengen in de vergaderingen zijn direct en recht door zee. Jan is *straight, no nonsense*, rechttoe rechtaan." Einde citaat.

Naast en ná zijn Kamerwerk was Van Heukelum betrokken bij organisaties in de zorg en het onderwijs. Hij was voorzitter van de mbo-scholengemeenschap Threant College, voorzitter van het regionaal Zorg Orgaan Drenthe en voorzitter van het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme.

datum 21 januari 2025

blad 2

Ook was hij tot 2018 lid van de gemeenteraad van Tynaarlo. Bij zijn afscheid noemde de burgemeester hem 'de klasbak van de VVD en onze eigen Winston Churchill: je houdt niet van bewegen, wel van sigaren.'

Jan van Heukelum was een relativerende liberaal met een grote betrokkenheid bij Noord-Nederland. Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.